

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА

Кафедра економічної та соціальної географії і туризму

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Майя НІКОЛАСВА

2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МІСЬКЕ ПЛАНУВАННЯ ТА ОСНОВИ МІСТОБУДУВАННЯ»

Рівень вищої освіти: перший (бакалавський)
Галузь знань: 10 Природничі науки
Спеціальність: 106 Географія
код і назва спеціальності (тей)

Освітньо-професійна програма: «Землекористування і оцінка земель»

ОНУ 2023 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «**Міське планування та основи містобудування**» - Одеса: ОНУ, 2023 р. -   17   с.

Розробники:

ШАШЕРО Антоніна Миколаївна – доцент, к. геогр. наук, доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри **економічної та соціальної географії і туризму**

Протокол №   1   від « 30 » _____ серпня _____ 2023 року

Завідувач кафедри _____ **(Олександр ТОПЧІЄВ)**
(підпис) (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПП «**Землекористування і оцінка земель**»

_____ **(Андрій БУЯНОВСЬКИЙ)**
(Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) геолого-географічного факультету

Протокол від №   1   від « 30 » _____ серпня _____ 2023 року

Голова НМК _____ **(Віталій СИЧ)**
(підпис) (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри **економічної та соціальної географії і туризму**

Протокол від № _____ від « _____ » _____ 20__ року

Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри **економічної та соціальної географії і туризму**

Протокол від № _____ від « _____ » _____ 20__ року

Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Загальна кількість кредитів –3; годин – 90; змістовних модулів - 3	Галузь знань <u>10 Природничі науки</u> (шифр і назва)	<i>Вибіркова дисципліна</i>	
	Спеціальність: <u>106 Географія</u> (шифр і назва)	<i>Рік підготовки:</i>	
		<i>3-й</i>	
	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	<i>Семестр</i>	
		<i>5</i>	
		<i>Лекцій</i>	
		20 год.	
		<i>Практичні</i>	
		16 год.	
		<i>Лабораторні</i>	
		<i>- год.</i>	
		<i>Самостійна робота</i>	
		<i>54 год.</i>	
<i>Форма підсумкового контролю: залік</i>			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 1/3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Міське планування та основи містобудування» є ідея вирішення проблем об'ємно-просторового і територіального розвитку міст і регіонів, реконструкції міських територій, збереження пам'яток архітектури та містобудування, покращення міського середовища в умовах сталого розвитку міст. У міському середовищі найбільш гостро проявляються всі соціальні проблеми і протиріччя. Тому першочерговими містобудівними завданнями є вивчення закономірностей і тенденцій розселення, функціонування різних містобудівних об'єктів, міських транспортних систем. Вивчення теоретико-методологічних основ та набуття практичних навичок дослідження територіальної організації в межах міських та приміських територій. Вивчення принципів формування міського середовища. Визначення ролі міст в загальній системі розселення населення України.

Для досягнення мети необхідно виконати такі **завдання**:

- формування у студентів вмінь та навичок щодо: аналізу особливостей територіальної та просторової організації міських та приміських територій;
- вивчення методологій та методик щодо планування міського та приміського простору; принципів і механізмів ландшафтного та територіального планування;
- ознайомлення студентів з основами проектування міських територій; а також сприйняття формуванню у свідомості студентів розуміння необхідності комплексного підходу до вирішення завдань містобудівного розвитку;
- переосмислення звичайних принципів планування територій міст, а саме функціонального зонування.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у професійній діяльності з географії або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та суспільних об'єктів та процесів.

а) Загальні компетентності (ЗК): **ЗК01**. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. **ЗК6**. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні. **ЗК7**. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. **ЗК12**. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

б) Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК): **ФК1**. Здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проектів. **ФК9**. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності. **ФК13**. Здатність застосовувати відповідні методи ґрунтознавчих, топографо-геодезичних та землевпорядних робіт і досліджень, оцінювання ґрунтів і земель в практичній діяльності, аналізувати та встановлювати вплив природних та антропогенних факторів на об'єктивну вартість (цінність) ґрунтів і земель в сучасних умовах кліматичних трансформацій, земельної та адміністративно-територіальної реформи, різної ефективності господарювання.

Програмні результати навчання (ПРН):

Р02. Знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ.

Р03. Пояснювати особливості організації географічного простору.

Р04. Аналізувати географічний потенціал території.

Р06. Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі у галузі географічних наук.

Р10. Знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні.

Р12. Знати і вміти використовувати методи ґрунтознавства і географії ґрунтів, проводити оцінку існуючого землекористування, природокористування, його правочинність

Р13. Вміти застосовувати географічні, ґрунтознавчі, топографо-геодезичні та землевпорядні методи в практичній діяльності, аналізувати результати оцінки стану природо-, ґрунто- і землекористування, проводити оцінювання ґрунтів і земель та надавати рекомендації щодо підвищення еколого-економічної ефективності використання земель.

У результаті опанування ЗК, ФК та ПРН студент повинен

знати:

- знати розуміти і вміти використовувати поняття з теорії географії;
- знати основні структурно – функціональні елементи території міста;
- знати головні містобудівні концепції ХХ та ХХІ ст;
- знати принципи та правила планування території сучасного міста;
- знати основні положення містобудівного проектування.

вміти:

- пояснити особливості організації географічного простору;
- аналізувати географічний потенціал території;
- проектувати міські центри, житлові утворення, виробничі території, системи озеленення міста, благоустрою та інженерної підготовки території;
- збирати обробляти та аналізувати інформацію в області планувальних розробок;
- застосовувати навички роботи у середовищі сучасних геоінформаційних програмних пакетів, їх додатків та спеціалізованих сервісів у створенні кінцевих інформаційних продуктів і баз географічних даних.
- втілювати стратегії розвитку для окремих міст та міських поселень з дотриманням основних положень законодавства, національних і

міжнародних стандартів щодо взаємодії природи і суспільства в міському середовищі.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Територіальні потреби міста

Тема 1. Формування системи розселення.

На території України історично склалися кілька різних видів і форм розселення. Просторова організація населення. Розвиток мережі поселень. Види та форми розселення, щільність мережі поселень, особливості їхнього взаємного розміщення в межах певної території. Рівні розвитку різних функціональних зв'язків між ними.

Тема 2. Місто як продукт розвитку суспільства Типологія і класифікація населених місць.

Типологія і класифікація населених місць. Види населених пунктів України. Економічна база перспективного розвитку міст і визначення чисельності населення.

Тема 3. Містобудівне проектування в системі керування розвитком міста. Вибір території для розвитку існуючого й будівництва нового міста. Розробка проектів планування міста.

Змістовний модуль 2. Планувальна організація міста

Тема 4. Міські функції й функціональне зонування території.

Завдання оцінки території й функціонального зонування в містобудівному проектуванні. Функціонально-територіальна структура міста. Головні міські функції: житлові будинки різних видів, їх класифікація (за поверховістю, щільністю населення, сімейністю, періодом будівництва, рівнем доходів мешканців і низкою інших ознак). Промисловість різних видів, її диференціація за галузевою ознакою, щільністю зайнятих, класом шкідливості та ін. Комунально-складське господарство різних видів, його диференціація за спеціалізацією. Громадсько-торговельні центри міського й локального значення. Торгівля різних ієрархічних рівнів і різної спеціалізації. Різні види закладів охорони здоров'я. Оцінка території й функціонального зонування в містобудівному проектуванні.

Тема 5. Планувальна структура міста.

Планувальна структура давніх історичних міст. Приклади різних планувальних структур та їх формування. Транспортно-планувальна організація. Історія розвитку транспортної системи міст. Транспортна мережа сучасного міста. Транспортна система міста як предмет архітектурно-містобудівної композиції. Визначення та принципи формування архітектурного ансамблю. Види планувальних структур. Характеристик різних форм планів міст. Іррегулярна планувальна структура.

Тема 6. Архітектурна композиція. Форми плану міста.

Структура міста. Композиція міста. Архітектурно-планувальна структура та архітектурно-планувальна композиція. Принципи архітектурно-планувальної

структури. Архітектурно-планувальна структура міста як найбільш загальна наукова концепція для всіх типів і різновидів сучасного міста. Визначення та принципи формування архітектурного ансамблю. Форми планів міст у планувальній практиці.

Тема 7. Транспортно-планувальна організація міста.

Класифікація вулично-дорожньої мережі. Структура вулично-дорожньої мережі. Планувальні схеми вулично-дорожньої мережі міста. Транспортно-планувальна організація. Історія розвитку транспортної системи міст. Транспортна мережа сучасного міста. Транспортна система міста як предмет архітектурно-містобудівної композиції.

Змістовний модуль 3. Благоустрій

Тема 8. Екологічний благоустрій території міст.

Проблеми охорони навколишнього середовища та зростання міст (за чисельністю міського населення, розвитком промисловості, збільшенням рівня автомобілізації та ін.). Природні та антропогенні фактори забруднення. Ступені забруднення міської території. Забруднення атмосфери і заходи щодо її захисту. Охорона ґрунтів і заходи щодо їх захисту. Забруднення водойм і заходи щодо їхнього захисту. Рослинність і навколишнє середовище. Містобудівні заходи щодо охорони навколишнього середовища. Міський шум. Інсоляція міських територій. Аерація житлових територій. Комфортність міського середовища. Вертикальне планування міської території як елемент інженерного благоустрою. Основні завдання вертикального планування міських територій. Збереження зелених насаджень та інженерних мереж при вертикальному плануванні території. Загальні відомості про підземні мережі. Розташування підземних мереж на території міста. Поливальний (технічний) водопровід. Норми споживання води для поливу зелених насаджень.

Тема 9. Благоустрій громадських центрів.

Формування суспільних центрів. Комплексний благоустрій житлових територій. Освітлення міських територій. Завдання освітлення міських територій. Освітлення міських вулиць, доріг, майданів, тунелів. Освітлення територій житлових мікрорайонів і кварталів. Освітлення територій зелених насаджень загального користування. Освітлення спортивних споруд. Архітектурно-декоративне освітлення будинків і споруд. Освітлення окремих об'єктів. Світлова реклама й ілюмінації. Малі архітектурні форми. Поняття малих архітектурних форм.

Тема 10. Комплексний благоустрій міста.

Комплексний благоустрій міста. Планувальне та конструктивне вирішення проїздів і пішохідних зв'язків. Планувальне та конструктивне вирішення майданчиків різного призначення. Господарські майданчики. Майданчики для відпочинку. Комплексний благоустрій території дитячих закладів. Комплексний благоустрій територій промислових підприємств. Визначення та склад генерального плану. Генеральний план міста як складова частина системи розселення. Стадії розробки генерального плану генерального плану.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього го	у тому числі				усього го	у тому числі			
		л	п	лаб	с. р		л	п	лаб	с. р
1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	12
Змістовний модуль 1. Аудиторна робота										
Територіальні потреби міста										
Тема 1. Формування системи розселення.	8	2	2	-	4					
Тема 2. Місто як продукт розвитку суспільства.	6	2	-	-	4					
Тема 3. Містобудівне проектування в системі керування розвитком міст	6	2	-	-	4					
Разом за змістовним модулем 1.	20	6	2	-	12					
Змістовний модуль 2. Аудиторна робота										
Планувальна організація міста										
Тема 4. Міські функції й функціональне зонування території	10	2	2	-	6					
Тема 5. Планувальна структура міста.	10	2	2	-	6					
Тема 6. Архітектурна композиція. Форми плану міста.	10	2	2	-	6					
Тема 7. Транспортно-планувальна організація міста.	10	2	2	-	6					
Разом за змістовним модулем 2.	40	8	8	-	24					
Змістовний модуль 3. Аудиторна робота										
Планування та проектування різних за функціями зон										
Тема 8. Екологічний благоустрій території міст	10	2	2	-	6					
Тема 9. Благоустрій громадських центрів.	10	2	2	-	6					
Тема 10. Комплексний благоустрій міста.	10	2	2	-	6					
Разом за змістовним модулем 3.	30	6	6	-	18					
Разом	90	20	16		54					

5. Теми семінарських занять

з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Семінарські заняття не передбачені	

6. Теми практичних занять

з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Просторова організація населення. Розвиток мережі поселень.	2
2.	Функціональне зонування території міст	2
3.	Планувальна структура міст. За схемами міст України	2
4.	Архітектурна композиція. Форми плану міста. За Генеральними планами та схемами міст України.	2
5.	Транспортно-планувальна організація міста.	2
6.	Екологічний благоустрій ступені та фактори забруднення за містами України.	2
7.	Формування суспільних центрів. Комплексний підхід.	2
8.	Комплексний підхід до благоустрою на прикладі міст України та світу .	2
	Разом:	16

7. Теми лабораторних занять

? з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Лабораторні заняття не передбачені	

8. Самостійна робота

з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин
1.	Семинар – питань і відповідей «Наукові, методологічні і методичні засади щодо сучасної системи розселення» 1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення: 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації відповіді.	4
2.	Семинар – запитань і відповідей «Просторова організація населення. Розвиток мережі поселень» 1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення: Формування системи розселення. Місто як продукт розвитку суспільства. Типологія і класифікація населених місць. 2. Самотестування. 3. Підготовка до дискусій.	4
3.	Семинар – розгорнута бесіда «Типізація та класифікація населених місць. Особливості проектування» . 1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення: Типологія і класифікація населених місць. Містобудівне проектування в системі керування розвитком міста.	4

	2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту	
4.	Семінар – дискусія « Світовий досвід, передумови виникнення і історичний розвиток містобудування ». 1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Зарубіжний досвід планувальних розробок. Перші розробки планування територій започатковані в епоху відродження. Схеми планування промислових районів. Концепції всеохоплюючої системи планування. Ландшафтно-екологічні аспекти впорядкування територій. 2. Самотестування. 3. Підготовка до дискусії.	6
5.	Семінар – запитань і відповідей « Функціонально-територіальна структура міста ». 1. Опрацювання рекомендованої літератури для обговорення. 2. Самотестування. 3. Підготовка до дискусій.	6
6.	Семінар – розгорнута бесіда « Планувальна структура міста та архітектурна композиція міста. Форми планів міст ». Міські функції й функціональне зонування території. Завдання оцінки території й функціонального зонування в містобудівному проектуванні. 1. Опрацювання рекомендованої літератури для обговорення	6
7.	Семінар – розгорнута бесіда « Планувальна структура міста та архітектурна композиція міста. Форми планів міст ». Міські функції й функціональне зонування території. Завдання оцінки території й функціонального зонування в містобудівному проектуванні. Планувальна структура міста Архітектурна композиція. Форми плану міста. Транспортно-планувальна організація міста. 1. Опрацювання рекомендованої літератури для обговорення:	6
8.	Семінар – обговорення « Селітебна зона міста. Формування суспільних центрів » 1. Опрацювання рекомендованої літератури для обговорення: Загальноміські центри, та їх значення в забудові міст. Загальноміські центри, їх значення в соціальному, транспортному та архітектурному відношенні. Фактори, що впливають на формування та розміщення загальноміського центру. Розміщення загальноміського центру, його склад, зонування території, вимоги до розміщення. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації.	6
9.	Семінар - розгорнута бесіда « Ландшафтно-рекреаційні зони міст та їх планування » 1. Опрацювання рекомендованої літератури для обговорення: Комплексна оцінка території міста для розбудови ландшафтних	6

	зон.Ефективність використання міських територій. 2. Самотестування. 3. Підготовка до бесіди.	
10.	Семинар - розгорнута бесіда « Генеральні плани міст » 1. Опрацювання рекомендованої літератури для обговорення: загальна характеристика складових картосхем генеральних планів крупних міст України. Визначення особливостей планувальної структури Архітектурної композиції та схеми функціонального розподілу територій крупніших міст України. Самотестування. 3. Підготовка до бесіди.	6
	Разом	54

До самостійної роботи відноситься:

- [1] – підготовка до лекцій, практичних, семінарських, лабораторних занять;
- [2] – написання рефератів, есе;
- [3] – індивідуальне навчально-дослідне завдання;
- [4] – курсова робота, тощо.

9. Методи навчання

Лекції із застосуванням картографічного та наочного матеріалу, практичні заняття, виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи, робота в бібліотеці та Інтернеті.

За джерелами знань використовуються такі методи навчання: словесні - розповідь, пояснення, лекція, інструктаж; наочні - демонстрація, ілюстрація; семінарські-дискусійні заняття тощо.

За характером логіки пізнання використовуються такі методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

10. Форми контролю і методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Усний контроль у вигляді індивідуального та фронтального опитування. Письмовий контроль у вигляді модульних контрольних робіт, самостійних письмових робіт, поточного та підсумкового тестування. Поточне оцінювання, тестування, оцінка за індивідуальну науково-дослідну роботу, іспит.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань,	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати

	використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.	раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	правильно вирішив більшість практичних завдань; має стійкі навички виконання завдання
Задовільно	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Правильно вирішив половину розрахункових/тестових завдань. Здобувач має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички.
Незадовільно з	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної

обов'язковим повторним вивченням дисципліни		допомоги викладача
---	--	--------------------

11. Питання до підсумкового контролю

1. Характеризуйте головні етапи розвитку географічної науки.
2. В який час в вітчизняній географії зароджувалась конструктивна географія?
3. В яких напрямках розвивається планування територій в зарубіжних країнах.
4. З яких років бере відлік вітчизняна практика планування територій?
5. Визначте головні етапи розвитку вітчизняного планування територій. Критерії та показники динаміки планування розвитку територій.
6. Цілі планування розвитку територій.
7. Особливості планування розвитку територій на сучасному етапі розвитку України.
8. Категорії планування та сучасні методологічні підходи до планування політики регіонального розвитку.
9. Основні складові планування комунікаційного забезпечення регіонів.
10. Поясніть необхідність планування територій як складової сталого регіонального розвитку.
11. Сутність планування розвитку інфраструктури населених пунктів регіону.
12. Дайте головні визначення і поняття містобудування.
13. Охарактеризуйте головні напрямки містобудівної діяльності.
14. Що таке об'єкти містобудування?
15. Які існують форми розселення?
16. Що визначає генеральна схема планування території України
17. За якими показниками класифікуються населені місця та райони розселення.
18. Поясніть головні умови виникнення перших міст.
19. Дайте визначення міста.
20. Яку роль відігравали храмові комплекси в формуванні перших міст?
21. Чим відрізняється місто від селища, як форма розселення?
22. Обґрунтуйте необхідність запровадження функціонального зонування для формування території сучасного міста.
23. На які зони поділяється індустріальне місто ?
24. Яка мета та головна умова розділення індустріального міста на функціональні зони?
25. Які будівлі та споруди можливо розташовувати в межах промислової зони ?
26. Які будівлі та споруди можливо розташовувати в межах житлової зони ?
27. Які будівлі та споруди можливо розташовувати в межах ландшафтно - рекреаційної зони ?
28. Які будівлі та споруди можливо розташовувати в межах комунально -

складської зони ?

29. Яке призначення санітарно – захисних смуг промислових підприємств?

30. Розкажіть, що являла собою система розселення в III тис. до н.е.?

31. Які принципи закладені в формування текстури житлового середовища

32. історичних міст?

33. Що спричинило занепад традиційних міських кварталів європейських міст?

34. На яких принципах будується архітектурно-містобудівне рішення сучасного житлового кварталу?

35. Що таке інсоляція?

36. Скільки м² зелених насаджень необхідно передбачити на одного мешканця сучасного житлового кварталу?

37. Як на основі трьохступеневої системи обслуговування формується структура житлової зони сучасного міста?

38. Назвіть комплексний показник, який характеризує інтенсивність освоєння житлової території

39. Від чого залежать соціально – економічні та екологічні показники забудови?

40. Чим відрізняється центр сучасного міста від центрів доіндустріальних, традиційних міст?

41. Що таке система суспільних центрів сучасного міста, і як вона виникла?

42. Які три групи архітектурних об'єктів належать до системи центрів міста?

43. Які головні функціональні зони належать до центру міста?

44. Які головні загальні вимоги у відношенні організації транспорту в центрі міста?

45. Поясніть походження та значення термінів – бульвар та сквер.

46. Які території входять до ландшафтно–рекреаційної зони?

47. Як формується комплексна зелена зона міста?

48. На які функціональні зони ділиться комплексна зелена зона міста?

49. Які території належать до насаджень загального, обмеженого та спеціального користування?

50. Як нормуються зелені насадження в сучасному місті?

51. Як розміщуються зелені насадження в сучасному місті?

52. Коли уперше дорога стає предметом уваги архітектора?

Охарактеризуйте значення реконструкція Парижу в XIX ст. для розвитку транспортної системи міста?

53. Які дороги формують в системах розселення мережу транспортних магістралей?

54. Які дороги прокладаються у напрямку найбільш інтенсивних транспортних потоків?

55. Назвіть дві системи орієнтації в міському просторі.

56. Дайте визначення архітектурно - містобудівної композиції.

57. Назвіть чотири принципові схеми формування архітектурних ансамблів.

58. Чим архітектурно-містобудівний ансамбль відрізняється від комплексу?

59. Охарактеризуйте значення для формування ансамблю спостережень за космічними подіями.

60. Чим відрізняється планувальна структура демократичного міста та міста з

тоталітарним правлінням?

61. Які архітектурно-містобудівні прийоми використовувалися в стародавньому світі для формування міського архітектурного ансамблю?

62. В чому полягає актуальність складання проектів міст?

63. Назвіть стадії проектування населених пунктів. Перелічіть зміст та склад генерального плану.

64. З якими цілями приймаються правила місцевої забудови?

65. Які відомості містить в собі містобудівний кадастр.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Форма для заліку

Поточний та періодичний контроль										Індивідуальне самостійне завдання	Підсумковий контроль (залік)	Сума балів
Змістовний модуль 1			Змістовний модуль 2				Змістовний модуль 3					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	1-15	20	100
Контрольна робота за змістовним модулем 1 (1-5)			Контрольна робота за змістовним модулем 2 (1-5)				Контрольна робота за змістовним модулем 3 (1-5)					

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	дуже добре	
75-84	C	добре	
70-74	D	задовільно	
60-69	E	допустимо	
30-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни.

2. Конспекти лекцій та практичних занять.
3. Методичні матеріали до проведення практичних занять та виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань.
4. Підручники і навчальні посібники.
5. Питання для поточного контролю і тестові завдання.
6. Презентації, ілюстративно-демонстраційні засоби навчання, програмне забезпечення.

14. Рекомендована література

Основна література

1. Безлюбченко О.С. Завальний О. В., Черноносова Т. О. Планування благоустрій міст: навч. посіб. Харків: ХНАМГ, 2011. 191 с.
2. Берданова О.В. Вакуленко В.М. . Стратегічне планування регіонального розвитку: навч. посібник. Київ: НАДУ, 2007. 96 с.
3. Регіональне планування: теорія і практика / за ред. І. О. Фоміна. Київ: Логос, 2003. 246 с.
4. Карпіщенко О. І. Іляшенко К. В., Карпіщенко О.О. Стратегічне планування : навч. посіб. Сум: Сумський державний університет, 2013. 446 с.
5. Палеха Ю. М.. Регіональне планування: методичний посібник. Київ: Логос, 2020. 224.с
6. Стратегічне планування розвитку об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. / Берданова О. В., Вакуленко В. М., Валентюк І. В., Ткачук А. Ф. Київ, 2017. 121 с.
7. Топчієв О.Г. Мальчикова Д. С. Планування території: навч. посіб. Херсон: Грінь Д. С. , 2014. 268 с.
8. Шашеро А.М. Концепція каркасів антропогенно-техногенних навантажень / Топчієв О.Г, Сич В.А., Шашеро А.М. / Український географічний журнал – 2019. – № 2 – С. 18-26 (Scopus)
9. Шашеро А.М. Рекреаційні землі в планувальних розробках сьогодення / В.І. Тригуб, А.М. Шашеро // Вісник Одеського національного університету. Серія Географічні та геологічні науки. – Одеса, 2021. – Том 26, Вип. 2 (39) - С. 119 -134.
10. Шашеро А.М. Правовий режим земель рекреаційного призначення Доповіді 75-ої звітної інтернет-конференції професорсько-викладацького складу і наукових працівників (Одеса, 25-27 листопада 2020 р.) дистанційно на платформі ZOOM 26 листопада 2020 р.

Додаткова література:

1. Берданова О., Вакуленко В., Тертичка В. Стратегічне планування: навчальний посібник. Львів: ЗУКЦ, 2008. 138 с.
2. Дробенко Г.О., Брусак Р.Л., Свірський Ю.І. Стратегічне планування розвитку територіальних громад. Львів: СПОЛОМ, 2001. 118 с.
3. Запотоцька В., Гнатюк С. Житлова субурбанізація: практики трансформацій на прикладі міста Ірпінь. Вісник Київського національного

університету ім. Тараса Шевченка. Серія Географія. 2021. Вип. 1/2(78/79). С 32-39. DOI: <http://doi.org/10.17721/1728-2721.2021.78-79.5>

4. Запотоцька В. Ціноутворення на регіональних ринках житла, теоретичний та прикладний аспект. Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Географія. 2017. Вип. 66 (1), 67 (2). С.138-146. DOI: <http://doi.org/10.17721/1728-2721.2017.66.23>
5. Zapototskyi S. P., Zapototska V. A. Modern revitalization of Kyiv. National Interest academic journal. 2021. No. 3. P.12-18.
<https://sc01.tcithaijo.org/index.php/NIT/login>
6. Інструменти регіонального розвитку в Україні: навч. посіб. / за ред. Берданової О. В., Вакуленка В. М. Київ: НАДУ, 2013. 310 с.
7. Карий О. Стратегічне планування розвитку міста. Львів: ЗУКЦ, 2007. 317 с.
8. Куйбіда В.С., Білоконь Ю.М. Територіальне планування в Україні: європейські засади та національний досвід. Київ: Логос, 2009. 108 с.
9. Планування місцевого сталого розвитку: Посібник з формулювання стратегії місцевого сталого розвитку. К.: ПРООН, Муніципальна програма сталого розвитку, 2005. 67 с.
10. Куйбіда В. С., Негода В. А., Толкованов В. В. Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав-членів Ради Європи. Київ: Крамар, 2009. 170 с.
11. Олійник Я. Б., Запотоцький С. П., Запотоцька В. А. Ринок житла Київського регіону: суспільно-географічний вимір : монографія. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2019. 172 с.
12. Розроблення та впровадження стратегічного плану розвитку регіону: практичний посібник / за ред. Санжаровського І. Київ: К.І.С, 2008. 214 с.

Примітки:

1. Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом вищого навчального закладу і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролів.
2. Розробляється лектором. Робоча програма навчальної дисципліни розглядається на засіданні кафедри, у раді (методичній комісії) факультету (навчального закладу), підписується завідувачем, головою ради (методичної комісії), затверджується проректором вищого навчального закладу.